

Nem jó a (szak)- embernek egyedül lenni – partnerkapcsolataink egyensúlya

Az idén megalakulásának 90. évfordulóját ünneplő Magyar Könyvtárosok Egyesülete meghívására márciusban részt vehettem jubileumi nemzetközi konferenciájukon. A szekcióban, amelyben a fenti címmel előadtam, az MKE partnerkapcsolatai voltak a fókuszban, több hazai könyvtárszakmai egyesület is bemutatkozhatott – a konferencia nemzetközi előadásairól hírlevelünk korábbi számában beszámoltam.

Előadásomban az MKE-EKE kettős tagság jelenségét, tartalmát, méreteit és miéttjeit mutattam be egy kérdőíves felmérés alapján. Bár nem mindenki töltötte ki a kérdőívet azon MKE tagok közül, akik egyházi könyvtárban dolgoznak (szomorúságomra csak 35,5%), az adatok így is sokat elárulnak a partneri kapcsolatok főbb jellemzőiről. A felmérés mégis egy olyan mintavételnek tekinthető, amelyet érdemes ma rögzíteni, alkalmasint néhány év múlva újra szemrevételezni. A kitöltésben együttműködő egyházi könyvtáros kollegák segítségét ezúton is hálásan köszönöm.

Fiatalabb kollegáink számára is újdonság lehet, hogy amikor az EKE-t 1994-ben megalapította 23 elszánt egyházi könyvtáros, komoly megfontolás tárgya volt, hogy vajon melyik lenne a hatékonyabb, az egyházi könyvtárakat jobban szolgáló, prominensebb helyzetbe hozó választás:

- a) ha az akkor már stabilan működő, komoly múlttal rendelkező Magyar Könyvtárosok Egyesületének részeként, annak jól körülhatárolt szekciójaként indulnának a szakmai közéletben, vagy
- b) az önálló egyesületi létet választanák.

Ez utóbbi történt, de egy kicsit a másik úton is járunk, amikor a MKE rendezvényeit látogatjuk, vagy tagként magunk is részt veszünk az ott folyó munkálatokban, eszmecserében. Az MKE talán a legfontosabb partnerszervezetünk, amelyet a felmérés adataival is szemléltetni fogok.

A címben elrejtett idézet az első partnerkapcsolat létesítésének motivációját tárja fel. A bibliai teremtetéstörténet szerint „ültetett az Úristen egy kertet az Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált”. Miután berendezte a kertet, vagyis mindenféle növényt sarjasztott benne, kijelölte az ember feladatát is a kertben. „Azután ezt mondta az Úristen: nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat.” (Vö. 1Móz 2,8-18) Ha emlékszünk a világ hatnapos bibliai teremtetéstörténetére, ott mindegyik nap leírása így végződik: „És látta Isten, hogy ez jó.” Az ember teremtetésének történetét viszont ez a sommás értékelés zárja: „nem jó”. Az embernek egyedül hija van, nem teljes, nem tudja betölteni kijelölt feladatát. Meglátásom szerint ez a szakemberre is érvényes megállapítás, ezen a belátáson és tapasztalaton alapul az EKE egyesületi létezése, filozófiája, és partnerkapcsolatainkat, ezen belül az MKE-vel kialakított viszonyt is ez a hiány szülte.

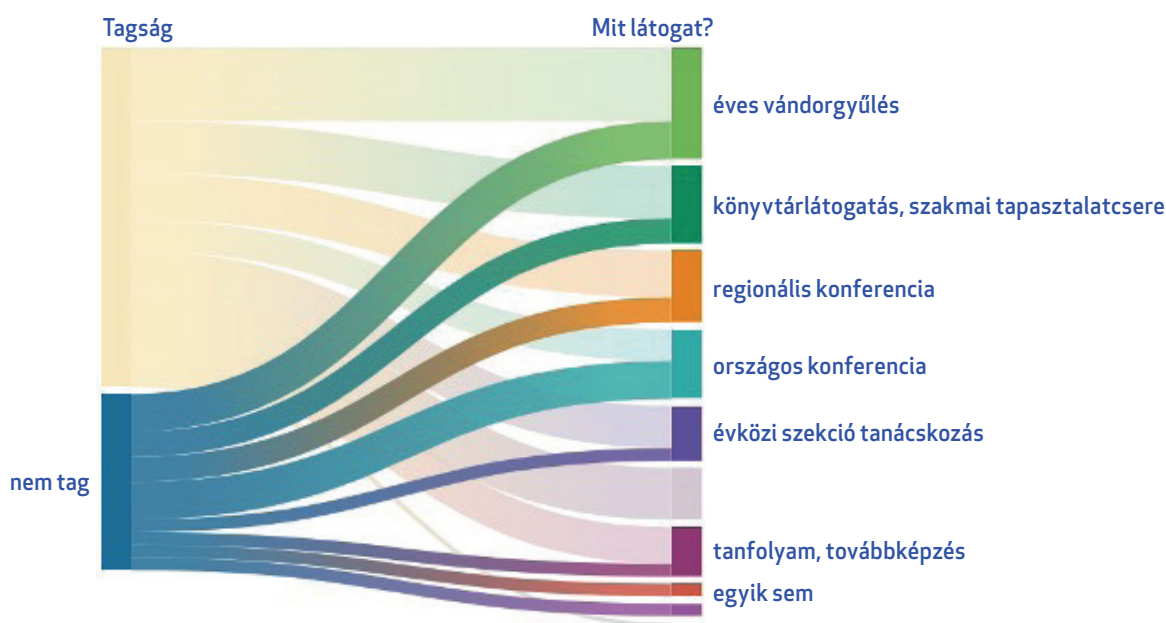
A kérdőívben az EKE és az MKE tagsága közötti átfedésre rákérdezve azt találtam, hogy az EKE tagkönyvtárák munkatársainak közel a negyede (24,45%-a) tagja az MKE-nek is. Az EKE pártoló tagjai is benne vannak a számításban. Az MKE-tag egyházi könyvtári dolgozók mellett nem MKE-tag egyházi könyvtárosok is kitöltötték a kérdőívet.

Előbb a nem tagok válaszait mutatom be:

1

„Ha nem tagja, van-e valamilyen kapcsolata a MKE-vel?” kérdésre többen írták azt, hogy vagy informálisan tartanak kapcsolatot az MKE-vel, vagy hogy látogatják a rendezvényeit, a tagokkal tartanak kapcsolatot, informálódnak, illetve hogy az EKE-n keresztül tartanak kapcsolatot az MKE-vel.

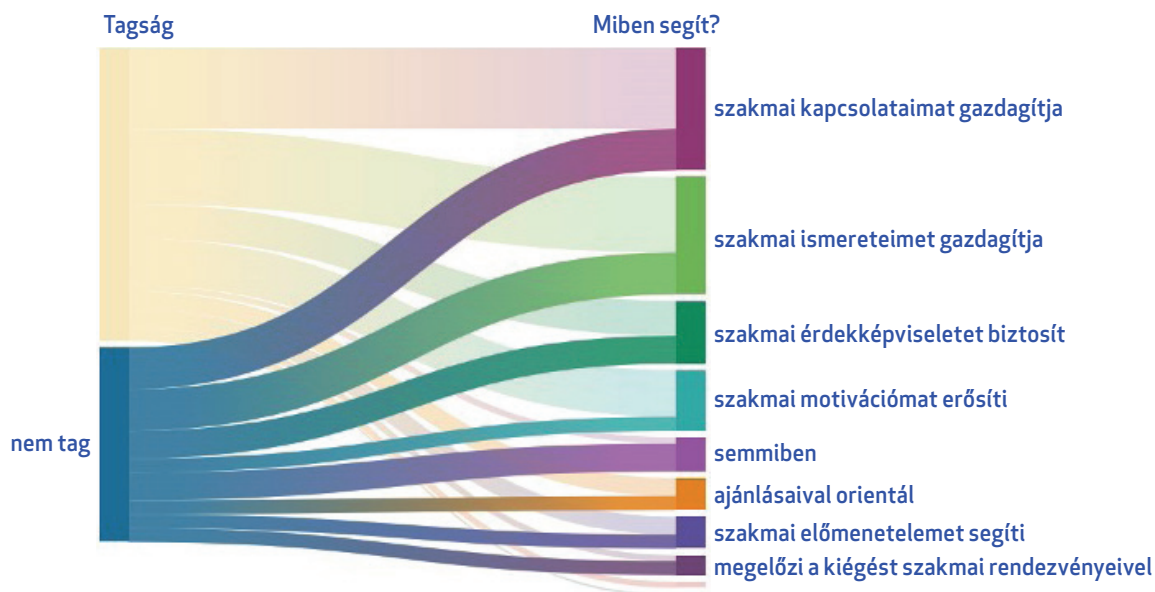
Tisztségviselőink évtizedeken át tartó kollegiális együttműködése közül a rendszeres egyeztetést, az egymás rendezvényein való részvételt nevezték meg a kollegák, ami azzal is járt, hogy az EKE szervezeti kultúrája működése szempontjából egyfajta minta tudott lenni az MKE működése a többféle különbség ellenére (méret, intézményi tagság, egyebek). Egymás mellett álltunk, ágazati törvényelőkészítés, életpálya-modell, bértámogatás és egyéb egyeztetésekben, egymás érdekeit szem előtt tartottuk, és támogattuk.

2

„Milyen MKE-rendezvényeket látogat vagy látogatott?” kérdésre a nem tagok válaszaiból kiemelkednek az éves vándorgyűlés és/vagy az országos konferenciák (ezek csak két válaszból hiányoztak), a regionális konferenciák, az évközi szekciótanácskozások. Ezeken kívül érdeklődésre tartottak számot a továbbképzések, szakmai tapasztalatcserek és mindezek online változatai. Öröndetes, hogy a „Milyen rendezvényeken vett részt előadóként, oktatóként vagy házigazdaként?”

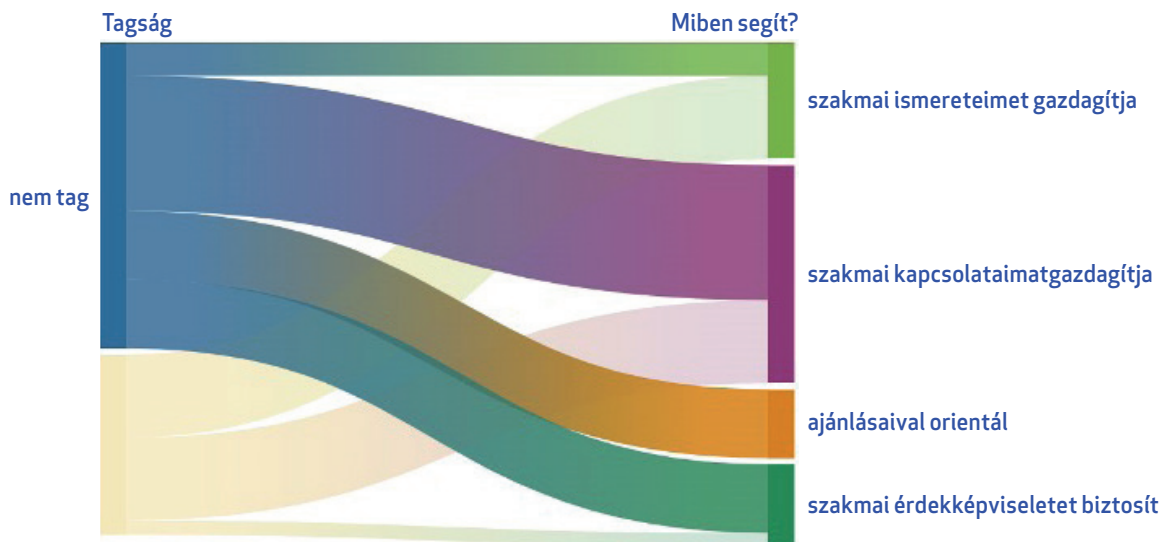
kérdésre szintén pozitív választ tudtak adni a nem tag kollegák. Vagyis meghívást kaptak könyvtárunk bemutatására, szakmai tapasztalataik megosztására egy-egy MKE-rendezvényen, oktatóként tanfolyamra, továbbképzésre, de előfordult az is, hogy az évközi szakmai szekcióülések tanácskozásaira hívták őket. Többen pedig a tanulmányutat, kirándulást is megjelelték.

3

Arra kérdésre, hogy „Miben segítette, segíti Önt a MKE tevékenysége?“, a nem tagok a következő lehetőségeket választották: szakmai kapcsolataimat gazdagítja 43%, szakmai ismereteimet gyarapítja 43%, szakmai érdek-

képviselőt biztosít 29%, szakmai motivációt erősíti 14%, ajánlásaival orientál 14%, azzal, hogy igénybe veszi a tudásomat, szakmai előmenetelemet segíti 14%, megelőzi a kiégést rendezvényeivel 14%.

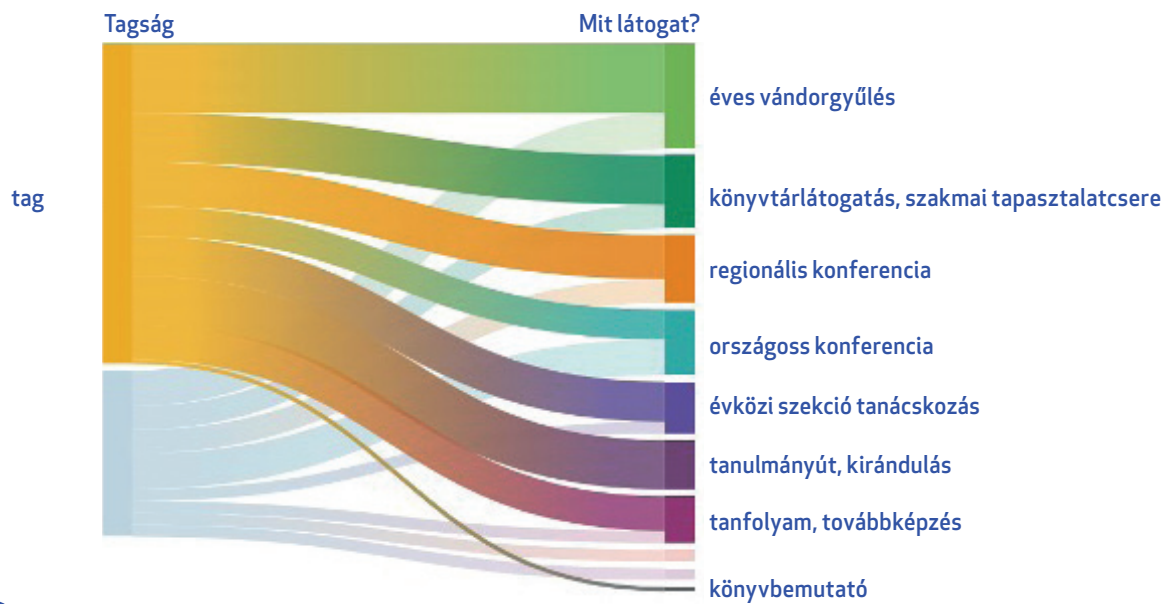

4

„A fentebb felsoroltak közül melyiket tartja a legfontosabbnak az Ön szakmai életében?” A legtöbben a szakmai kapcsolatokat nevezték meg, és rögtön utána az érdekképviselőt következett.

Milyen következtetést lehet levonni ezekből? Egyrészt azt, hogy a MKE tevékenysége túlnyúlik saját tagságán, hatását az egyházi könyvtárakban is érezni lehet, erre tagkönyvtáraink igényt is tartanak, és köszönettel állapítjuk meg azt is, hogy az MKE szakmai partnernek tekinti könyvtárosainkat, amikor tevékenységének végzésében épít kollégáink szakmai ismereteire és tapasztalataira.

A továbbiakban azon egyházi könyvtáros kollegák válaszait mutatom be, akik egyben MKE-tagok is.

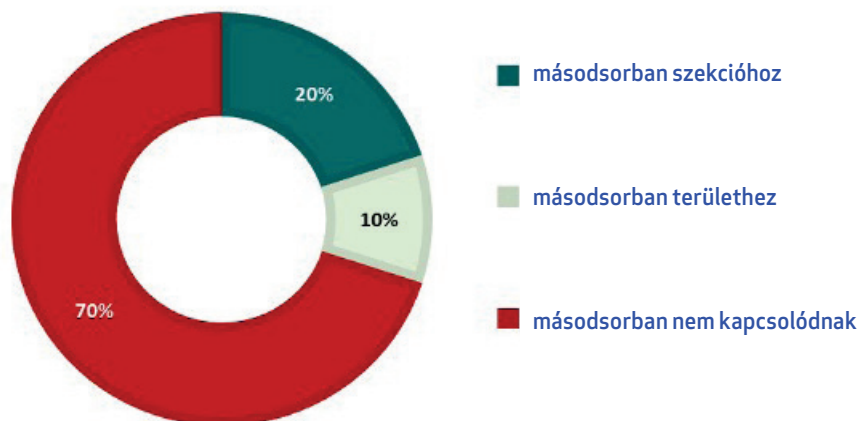

1

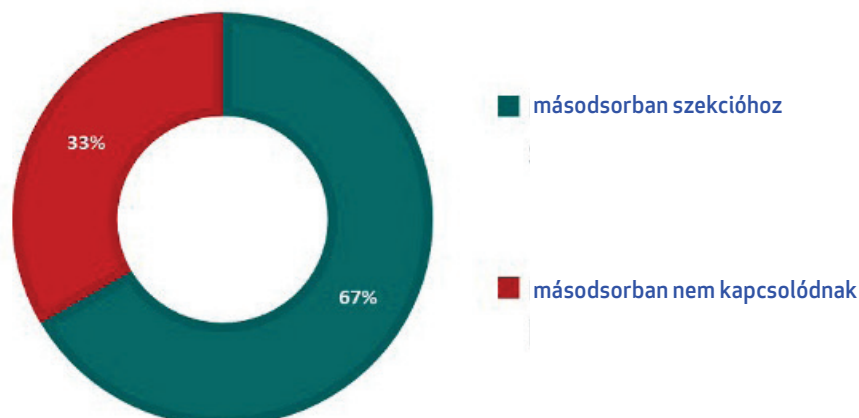
„Milyen MKE-rendezvényeket látogat vagy látogatott?” kérdésre adott válaszokat a diagram mutatja.

Nyilvánvaló, hogy ezen válaszadók között sokkal magasabb az MKE rendezvényei iránti érdeklődés és részvétel, hiszen ezért lettek tagok. Az éves vándorgyűlés itt is a legmagasabban reprezentált.

ELSŐSORBAN SZEKCIÓHOZ KAPCSOLÓDNAK

ELSŐSORBAN TERÜLETI SZERVEZETHEZ KAPCSOLÓDNAK

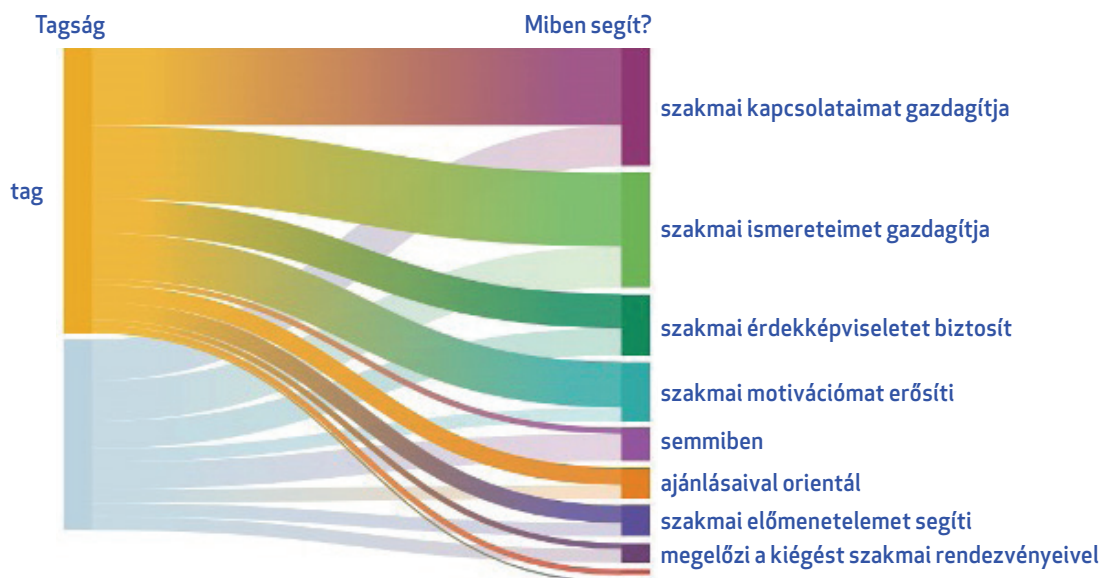

Kíváncsi voltam arra is, hogy milyen mértékben kapcsolódnak az egyházi könyvtárosok az MKE-hez a területi szervezeteken keresztül, illetve a szakmai szekciókon keresztül. Íme: a válaszadók közül többen, 62,5% kapcsolódik elsőrenden szekcióhoz, de a területi szervezethez kapcsolódók közül is kétszer annyian kapcsolódnak másodrenden valamelyik szekcióhoz, mint sem. A kérdőívből arról is meg lehet bizonyosod-

ni, hogy több egyházi könyvtáros kapcsolódik több szekció munkájához is. Számomra ez a legérdekesebb adat, és mérhetetlenül sajnálom a válaszadók mérsékelt arányát, ezt a legpontosabban lett volna érdemes megragadni, akár a szekciók megnevezésével. Mégis bátorodom azt a következtetést levonni, hogy az EKE-MKE kettős tagságot elsősorban a szakterületi szakmai együttműködés motiválja és élteti.

2

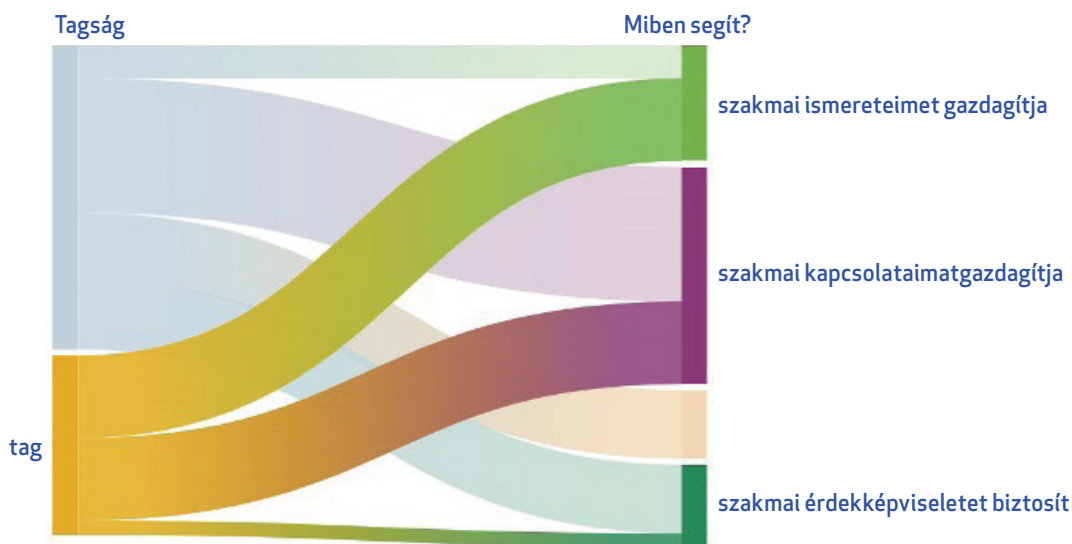
Egyházi könyvtárosaink közül néhányan a MKE szervezetében is vállaltak vagy vállaltak tisztséget: volt közöttük elnökségi tag, elnökségi póttag, megyei szervezet elnöke, ellenőrző bizottsági tag, ellenőrző bizottsági tag megyei szervezetben, tanácsi képviselő, pénzügyek intézője. Igaz, hogy csak maroknyi személyről van szó, és közülük volt olyan, aki még nem egyházi könyvtáros korábban vállalta a tisztséget, de a bizalom megmaradt iránta akkor is, amikor egyházi könyvtáros lett. Fontos azonban a bizalmat kiemelni, több tisztségviselő már egyházi könyvtárosként kapta és vállalta megbízatását.

3

Milyen válaszok születtek a „Miben segítette, segíti” az MKE-EKE tagokat „az MKE tevékenysége?” kérdésre?

„Szakmai ismereteimet gyarapítja” a válaszadók 76,4%-a jelölte meg, a „szakmai kapcsolataimat gazdagítja” opciót 82,3%, a „szakmai motivációt erősíti” 47% lett, a „szakmai érdekképviselést biztosít” 35%, az „ajánlásaival orientál” 17,6%, és további két opciót választottak ugyanolyan arányban, azaz 5,8%-ban, és ezek az „azzal, hogy igénybe veszi a tudásomat, szakmai előmenetelemet segíti”, „megelőzi a kiégést szakmai rendezvényeivel” lehetőség volt.

4

„A fentebb felsoroltak közül melyiket tartja a legfontosabbnak az Ön szakmai életében?”-kérdésre pedig a legtöbb, 29,4%-os jelölést a ‘szakmai ismeretek’ és ‘szakmai kapcsolatok’ opciók kapták.

5

A kérdőívben azt is megkérdeztem, hogy „Milyen területeken, milyen témákban látják az egyházi könyvtárosok az együttműködés lehetőségeit az EKE és az MKE között”. Íme néhány a válaszok közül:

- ha együttműködünk, erőteljesebben képviselhetjük az érdekeinket;
- közös részvétel a könyvtári stratégia elkészítésében;
- továbbképzés, tanfolyamok kidolgozása egymás szakértőinek bevonásával;
- egyházi fenntartók számára ismertetni a 21. századi könyvtári trendeket;
- szorosabb együttműködés a szakmai szekciók munkájával;
- közös programok szervezése olyan területeken, amelyek nálunk is és civil könyvtárakban is megjelennek;
- közös problémákra közös megoldáskeresés;
- közös, gyakorlati megközelítésű workshopok szervezése;
- helytörténeti együttműködést kiterjeszteni más témákra, pl. digitalizálás, megőrzés, szolgáltatás;
- egymás programjainak látogatása – kapcsolat-tartás, tapasztalatcsere céljából.

A partnerkapcsolatok egyensúlyáról gondolkodva úgy vélhetjük, hogy az a jó, ha tagjaink egymás közötti, illetve az országos és nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatai egyensúlyban vannak. De tulajdonképpen mindig a megszokott egyensúlyból való kibillenés, az új kihívások, nehézségek azok, amelyek kreatív energiáinkat, problémamegoldó készségeinket mozgásba hozzák. Nem jó a szakembernek egyedül lenni – tulajdonképpen köszönettel tartozunk az MKE-nek, hogy segítőnk volt, hogy mi is azzá váljunk, és az intézményi önreflexió útját járjuk immár nemzedékről nemzedékre gazdagodó történetünk során mi is.

BÁLINT ÁGNES

Egyházi Könyvtárak Egyesülése elnöke